

GEDRAGSCODE INVASIEVE PLANTEN

EEN BELANGRIJK INSTRUMENT VOOR EN DOOR DE GROENSECTOR

In september 2011 ondertekende AVBS samen met nog andere beroepsorganisaties symbolisch de Gedragscode voor invasieve planten in België. De Gedragscode is een vrijwillig engagement dat in nauwe samenwerking met de groensector werd uitgewerkt. Deze Code kan in de toekomst bewijzen dat niet alles via wetgeving moet geregeld worden maar dat zelfregulering ook tot de mogelijkheden behoort. Het belang van de Code staat of valt natuurlijk met de participatie van de sector. Acht maanden later is het tijd om een tussentijdse balans op te maken.

▲ Leen Heemers

Gedragscodes in Europa

Vanuit Europa wordt de ontwikkeling van Gedragscodes in de lidstaten aanbevolen; hiervoor werden zelfs richtlijnen opgesteld. De Belgische Gedragscode is één van de meest uitgewerkte, vooruitstrevende, ambitieuze codes waar de verkoop en aanplant van de helft van het totale aantal invasieve planten in België (28 soorten) wordt stopgezet. Ter vergelijking in Frankrijk werden er slechts 5 en in Nederland 6 invasieve plantensoorten uit de handel (Convenant waterplanten) teruggetrokken. In de Nederlandse pers werd zelfs volgende melding gemaakt: "Dit convenant steekt bleekjes af tegen de Belgische gedragscode" (bron: www.nieuwslog.nl). Op dit moment zijn er in een 12-tal landen Gedragscodes werkzaam of gepland, bv. in Denemarken, Estland, Liechtenstein, Noorwegen, Polen, Slowakije, Slovenië en Spanje (EPPO, juni 2011).

Databank partners breidt uit...

Momenteel telt de databank reeds een 100-tal professionele groenvoorzieners en een 50-tal tuinliefhebbers over heel België. De reeds ingeschreven partners worden opgelijst in de partner data-

bank op www.alterias.be. Maar de databank moet verder groeien als we de Gedragscode een toekomst willen geven. Met de Gedragscode heeft de sector een belangrijk instrument in handen aangezien de huidige en toekomstige input vanuit de sector zelf komt. Daarom deze oproep om dit initiatief te steunen en uw inschrijving niet langer meer uit te stellen! Inschrijven kan via de website www.alterias.be.

Fiches invasieve planten

Op regelmatige basis zullen er informatiefiches over invasieve planten in Sierteelt & Groenvoorziening gepubliceerd worden. In de Gedragscode werden de potentiële, invasieve planten in België gehergroepeerd in een consensuslijst (Bijlage I) en Bijlage II. De consensuslijst omvat alle soorten waarvan de sector, na consultatie, bereid is de verkoop en aanplant stop te zetten. Het zijn meestal wijdverspreide soorten met een grote impact op de biodiversiteit, zoals bv. Japanse duizendknoop, reuzenberenklauw, Amerikaanse vogelkers, grote water- navel,... In de consensuslijst zijn 28 soorten (alook hun cultivars en variëteiten) opgenomen. Bijlage 2 groepeert alle invasieve soorten met beperkte impact in België of soorten die enkel in specifieke milieus invasief gedrag vertonen. Deze planten kunnen

verder verkocht worden maar toch wordt aangeraden om met een aantal aanbevelingen rekening te houden om de verspreiding van deze planten te beperken.

De coördinator van het AlterIAS project is de Universiteit van Luik en de respectievelijke partners zijn het PCS en het CTH (Centre Technique Horticole de Gembloux).

AlterIAS wordt gesteund en gefinancierd door het LIFE + programma van de Europese Commissie en de regionale administraties verantwoordelijk voor leefmilieu in België: Service Public de Wallonie, Agentschap voor Natuur en Bos, Bruxelles environnement – Leefmilieu Brussel

Op de volgende bladzijde de eerste fiche in de reeks, nl. *Rosa rugosa* of rimpelroos.

INFORMATIEFICHE INVASIEVE PLANTEN

Rimpelroos *Rosa rugosa*

KARAKTERISTIEKEN

Beschrijving

De rimpelroos (of Japanse bottelroos) is afkomstig uit Azië en werd in België ingevoerd in 1796. Deze struik met wortelstokken kan een hoogte van 1 à 3 meter bereiken. De plant wordt gekenmerkt door doornige twijgen, heeft een samengesteld blad, grote, roze bloemen en rode, vlezige rozenbottels.

Verspreiding

De soort kan zich via zaden maar ook op een vegetatieve manier vnl. via wortelstokken vermenigvuldigen. De zaden worden verspreid via de wind, het water (meer bepaald via de zee) en dieren. De vruchten zijn zeer aantrekkelijk voor vogels die de zaden over grote afstand kunnen verspreiden. De zaden kunnen meerdere jaren in de bodem overleven. De plant kan zich via zijn wortelstokken lateraal uitbreiden. In Denemarken heeft een populatie rimpelroos, vertrekkende van enkele klonen, zich kunnen verspreiden over een oppervlakte van 3,5 hectare in 50 jaar tijd.

Foto 1. De rimpelroos (RPS Group)

Foto 2. Bloem en blad (E. Branquart)

Foto 3. Vruchten van de rimpelroos (S. Vanderhoeven)

Toepassingen

Rimpelroos wordt vaak aangeplant langs wegen (foto 4). Naast zijn sierwaarde (decoratieve bloemen en vruchten) wordt deze plant sterk geapprecieerd omwille van zijn bodembedekkende eigenschappen en zouttolerantie langs wegen. Ook in aanplantingen in openbaar groen, meer bepaald op zandige bodems, kan rimpelroos invasief worden (foto 5). Heel wat siertelers zijn gespecialiseerd in de productie van rozen. Er zijn tientallen verschillende rozensoorten en nog veel meer cultivars commercieel beschikbaar. In België wordt momenteel enkel de rimpelroos als invasief beschouwd.

IMPACT OP NATUURLIJKE MILIEUS

Rosa rugosa heeft een invasief karakter in de kustduinen en graslanden op zandgronden; dit zijn beschermde natuurlijke milieus in België. In deze habitats vormt de plant dichte en ondoordringbare struwelen, dit is te wijten aan de laterale expansie van zijn wortelstokken waarop zich talrijke stengels ontwikkelen (foto 6, 7).

Foto 4. Aanplanting langs wegen (M. Halford)

Foto 5. Aanplanting aan de Belgische kust (M. Halford)

Foto 6. Gekoloniseerde duinen in Denemarken (J. Kollmann)

Foto 7. Gekoloniseerde duinen in Wenduine (E. Branquart)

Foto 8. Overwoekerd reservaat in De Haan (E. Heymans)

De impact op de inheemse flora in de duinen is zeer goed gedocumenteerd in de wetenschappelijke literatuur (zie <http://ias.biodiversity.be/species/all>). De rimpelroosstruwelen beïnvloeden de botanische samenstelling en verhinderen de ontwikkeling van andere plantensoorten. Zijn woekergedrag vertegenwoordigt een belangrijke bedreiging voor zeldzame kruidachtigen die typisch zijn voor deze habitat. Deze soort wordt in het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Duitsland en in andere Noord-Europese landen als invasief bestempeld. De rimpelroos is sterk aanwezig langs de Belgische kustlijn. In de Haan is het bosreservaat Jan De Schuyter voor een groot gedeelte gekoloniseerd (foto 8). Er worden bestrijdingsmethoden uitgetest door het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) om de expansie van deze plant te beperken.

AANBEVELINGEN

- Vermijd het aanplanten van rimpelroos langs de Belgische kust, in de nabijheid van duinen en/of zandige milieus.
- Plaats bij aanplant een rhizoombegrenzer om de laterale expansie van de wortelstokken te beperken.
- Verwijder de bloemen na bloei, maar voor vruchtzetting (in augustus) om de verspreiding van zaden te beperken.

U kan ook uw steentje bijdragen tot het behoud van de biodiversiteit! Sluit aan bij de Gedragscode invasieve planten op <http://www.alterias.be>